

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

29 De peccatis, quae committuntur ex parte aduocati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Genali secretum, memb. 3. quæst. 1. Concl. 1. & asserit generaliter, quod testis qui iudex contra ius extorquet secretum delictum, non posse licite eum ulterius procedere, & probat, quia cum extorserit crimen contra ius, si ulterius procedat, perseverabit in irrogatione iniuriæ. Hæc Sorus.

Sed aliqui sunt casus, in quibus iudex licite potest ulterius procedere.

Primus est, si per leues aliquas minas extorqueat crimen a teste, vel reo, quia sibi impuret testis, vel reus, si licite tantum iudice minante prodiderit crimen.

Secundus casus est, quando per graua quidem tormenta iudex extorquet indicia sufficientia, vel alios testes a reo, vel teste. Nam licet Sorus in hoc casu sit dubius, videtur tamen; probabilius posse iudicem ulterius procedere, quia alioqui si non procedat, scandalum, & offensio populi sequeretur, cum iure dici possent impunita manere delicta ob negligentiam iudicis. Item licet iudex peccauerit in extorquendo indicia, vel testes; his tamen parafactis, non peccat ulterius procedendo, quia secundum ius procedit ulterius.

Tertius casus est, si contra reum detecta sunt indicia, vel testes, non quidem per iniuriam iudicis, sed per iniuriam alterius prodeus illa: quia tunc iudex habet sufficientia indicia, & testes, ex quibus procedat secundum ius, licet alius peccauerit in prodendo.

Quartus casus est, quando secundum allegata, & probata in iudicio, per testes falsos aliquis, qui reuera est innocens, probatur reus: nam iudex, ut persona publica debet procedere secundum notitiam publicam, quam habet ex allegatis, & probatis in iudicio, & non secundum notitiam priuam.

Dubium duodecimum, *Quæ sit pœna testis falsi?* Respondet Baldus, eam esse pœnam dæmonii rationis. *l. 1. ff. Ad legem Cornelianam de sicariis.* Testis autem falsus dicitur, qui iuratus, & examinatus, falsum deponit in iudicio. Nostro vero tempore desit esse in usu pœna rationis, & pœnitentur falsi testes pœna arbitraria, immo sæpe impuniti manent cum graui detrimento aliorum. Si quæras quando testis dictum est obsecrum, vel dubium, in cuius fauorem illud interpretandum sit, & contra quem? De hoc dubio agit Glossa *in c. In presentia, de probationibus*, ubi ait, regulariter, & ordinarie esse interpretandum in fauorem rei id colligit Glossa *ex cap. ex literis, de probationibus*, & melius *ex cap. Inter dilectos, de fide instrumentorum* & ratio id probat, quia is, qui accusat, vel deponit testimonium ad probandum, eo ipso tenetur clare loqui, alioqui sibi impuret. Dicitur vero regulariter, & ordinarie: quia sunt aliqui casus, in quibus, quando res est dubia, iudicatur contra reum. V.g. In testamento in officioso semper iudicatur in fauorem testamenti: item in causa matrimoniali, semper iudicatur in fauorem matrimonii: in causa libertatis, in fauorem hominis liberi: in causa possessionis, in fauorem possidentis; quia melior est conditio possidentis. In dotibus, in alimentis, in legatis piis, & in ceteris causis piis, semper iudicatur in fauorem pietatis. Hæc Glossa *in cap. Inter dilectos de fide instrumentorum.*

De peccatis, quæ committuntur ex parte
Aduocati.

CAPV XXIX.

TAM in iure civili, quam Canonico extat titulus de postulando, i. aduocando. Aduocatus dicitur is, ut colligitur ex Abbate *c. 1. De Postulando*, qui in iudicio apud eum, qui iurisdictioni præest, desiderium suum, vel amici exponit, vel alterius desiderio contradicit, *sic habetur l. 1. ff. de postulando* & *3. q. 7. c. infames*. Vnde qui priuatum domi suæ alterum consilio iuvat, non dicitur proprie aduocatus, nec is, qui prohibitus fuerit aduocare, censetur domi suæ priuatum consilium dare, etiam per allega-

tiones iuris in scripto datas, ut ex Abbate, & Bartolo tradit Siluester *verbo Aduocatus, nu. 1.* item aduocati dicitur, qui causis agendis quoque studio operantur, *l. 1. præf. ff. de variis, & extraordinariis cognitionibus.*

Dubium, qualis debeat esse aduocatus, ut idoneus esse censetur? Respondet, falli Glossam *in l. 1. ff. De postulando* asserentem non esse necesse, ut sciat literas, quia nec est etiam necesse, ut iudex literas nouerit. Communiter tamen huiusmodi Glossa reuocatur. Aduocatus enim debet iuris, & legum peritiam habere; vnde nemo admittitur ad munus aduocandi, nisi quin quennio iuri studuerit, & examinatus fuerit. Et longe aliud est de iudice, qui potest esse iuris prorsus ignarus, eo quod satis est in iudice, ut assessorem habeat iuris peritum: aduocatus autem necesse est, ut per seipsum, & non per alium suo munere fungatur.

Dubium secundum, *Quis sit iure prohibitus ab officio aduocati?* Respondetur esse prohibitus omnem paganum, item excommunicatum *primo quæstione prima, capite primo* & *cap. Excommunicatus De hæresis*. Item est prohibitus omnis regularis, nisi pro monasterio, vel religione sua ex mandato Prælati id faciat. Item prohibetur omnis clericus in sacris constitutus, vel etiam in minoribus, si beneficium Ecclesiasticum cum habeat, coram iudice seculari, cap. *clerici De postulando*: excepto nisi id faciat in causa propria, vel suæ Ecclesiæ, vel suorum cognatorum, qui in hoc casu intelliguntur vsque ad quartum gradum, vel miserabilem personarum in causa civili, non criminali, & quando alius non est, qui pro ipsi aduocet.

Estigitur notandum, Episcopum in nullo casu coram iudice seculari posse esse aduocatum: coram Ecclesiastico vero posse esse in quatuor casibus prædictis. Item sacerdos coram Ecclesiastico iudice potest aduocare etiam in civilibus causis secularium, coram iudice vero seculari non potest, nisi in quatuor causis prædictis. Diaconus vero, vel subdiaconus potest esse aduocatus coram iudice Ecclesiastico in quibuscunque causis civilibus secularium: coram iudice vero seculari non potest, nisi in quatuor casibus prædictis, aut nisi causa tractetur Ecclesiastica. Dicitur autem Ecclesiastica in hoc casu, vel ratione personæ, ut quando clericus sequendo forum rei, litigat coram iudice seculari: vel ratione delicti, vel quia est sacrilegium: vel ratione rei, vel quia res est Ecclesiæ. Siluest. *verbo Aduocatus, quæstione secunda, vers. 3. & 4.* Item prohibetur esse aduocatus iudex, vel assessor in ea causa, in qua est iudex. Item prohibetur omnis infamis, & qui est ob crimen damnatus.

Dubium tertium, *Quomodo aduocatus suum munus exercere tenetur?* De hoc Siluester *verbo Aduocatus, quæstione nona, & Sorus libro quinto De iustitia, quæstione octaua, articulo secundo.* Aduocatus in primis licite non potest uti falsis instrumentis, aut testibus, aut legibus, aut probationibus, aut allegationibus: nec potest querere dilaciones non necessarias cum detrimento alterius partis: potest tamen prudenter occultare ea, quæ possent iuuare aduersarium, vel impedire processum.

Si quæras, an peccat mortaliter, cum defendit causam iniustam Respondetur peccare. Sic S. Thomas *2. 2. quæst. 71. art. 3.* Sorus *lib. 5. De iustitia quæst. 8. ar. 3.* Siluester *verbo Aduocatus, quæst. 10. Nauat. cap. 2. nu. 28.* Item obligatur ad restituenda damna parti, contra quam causam, defendit, & etiam damna clientis, cuius causam defendit, si eum de causa iniustitia non admonuit.

Si secundo roges, *Quid quando defendit causam, quæ licet certo, non videat esse iniustam, non tamen esse minus iustam, quam sit causa partis aduersariæ?* Respondet Sorus loco citato, eum distinctione, si defendit causam minus iustam contra reum, & causa sit, vel mortis, vel sanguinis, vel famæ, vel honoris, vel honorum, in quorum possessione aduersarius est, ingens esse scelus, quia contendit aduersarium minus iuste vita priuare, honore, vel

fama, vel suorum bonorum possessione: si tamen defendat in eisdem casibus minus iustam causam rei contra auctorem, tunc nullum esse peccatum, quia pius est, reum dummodo non sit perniciosus; defendere à morte, etiam cum minori iustitia. In aliis vero causis minoris momenti, etiam contra reum defendere minus iustam causam, non esse peccatum, sed certe probabilius est semper esse peccatum, si putet magis iniustam, quam iustam, vt ait Nauarrus, *cap. 25. num. 28.* ex Antonio de Butrio, in *e. Breui. de iure iurando.*

Tertio, si quæras, Quid quando initio bona fide cœpit defendere causam iustam, sed in ipso progressu animaduertit esse iniustam? Respondetur ex S. Thoma, & aliis supra citatis, debere illum causam defendere, vel eum, cuius causam agit, inducere ad cedendum, vel ad cœcordiam cum aduersario, sine damno tamen ipsius aduersarij: non tamen debet aduersario causæ iniustitiam prodere, aut secretum detegere, quia hoc esset ipsum in causa iurare contra clientem, quod est contra naturam secreti.

Quarto, si quæras, Quid quando scit causam esse dubiam ob varietatem opinionum inter Doctores, aut ob diuersos sensus, & interpretationes legum, ex quibus causa est decidenda? Respondetur, posse licite tunc eam defendere. Sotus, Siluest. Nauarrus *loci citatis.* Ratio huius rei est, quæ satis est, vt sequatur in hoc opinionem probabilem Doctorum, vel legum. Debet tamen partem, cuius causam agit, de dubia causæ iustitia admonere, vt si pars admonita voluerit, persequatur, si minus, causam defendat.

Si obiciat, Medicus, quando dubius est de remedio, an sit ægroti nociturum, nec ne, non potest licite præbere illud ægroti: similiter miles dubius de iniustitia belli, non potest se locare ad bellandum; & subditus cum dubius est, an sit mortale peccatum, parte in eo, quod iubetur, non potest obedire: ergo aduocatus dubius de iniustitia causæ, non potest licite eam defendendum suscipere. Respondetur, aliud esse in exemplis adductis, quia in illis se exponit medicus, miles, vel subditus periculo peccandi, & in huiusmodi dubio, quod certius est, & tutius, tenendum est: at vero in casu nostro aduocatus dubius est propter varias opiniones, quæ cum singulæ sint probabiles, tuta conscientia potest vnam earum sequi sicut Rex illaturus bellum alteri Regi, quia dubitat de iniustitia, consultit bonos, & doctos viros, inter quos deprehendit esse varias opiniones; sed singulas earum probabiles; potest licite bellum inferre, se quando opinionem probabilem doctorum. Non enim ad aliam diligentiam maiorem tenemur, quam consulere viros doctos, & pios. Est tamen notandum, aliud esse, si dubius sit aduocatus, an licitum sit ei causam sui clientuli defendere, an non: nam in hoc casu non est licitum ei defendere. Generaliter enim verum est, quotiescumq; dubito, an licite possim aliquid agere, an non, interim dum dubium non deponitur, non posse me id agere.

Dubium quartum, in quibus casibus peccet aduocatus, quando ex ignorantia defendit causam iniustam? Respondetur, esse considerandum, an ignorantia sit inuincibilis, an vero vincibilis. Nam si adhibita diligentia, putat causam esse iustam, tunc inuincibilis est ignorantia: & proinde nullum est peccatum: si autem non est adhibita debita diligentia, tunc non excusatur à culpa.

Dubium quintum, ex qua culpa teneatur ad restitutionem, cum defendit causam iniustam? Respondetur, quid sit in foro exteriori, in quo ob præsumptionem potest aliquis condemnari ad restitutionem damni, etiam ex leuissima culpa; in foro conscientie aduocatus non tenetur ad restitutionem damni ex leuissima, vel leui culpa sed tantum ex dolo, vel lata culpa, vt ait Siluester, *verbo, Aduocatus vigesima quarta*, vbi pro hac sententia citat alios auctores. Et ratio est, quia officium aduocati est in gratiam & bonum, non suum, sed alterius; & ideo secundum leges, non tenetur ex culpa, nisi quando lata fuerit,

Obiciat, Aduocatus ob causam, quam defendit, mercedem & stipendium accipit, ergo exercet officium, etiam in bonum suum: sed diximus in tractatu de restitutione, in communi, quando aliquid fit in gratiam vtriusq; esse obligationem restituendi damnum, ex leui culpa secutum, non ex leuissima: Respondetur, illud esse intelligendum in contractibus, qui sunt in gratiam vtriusque contrahentis, vt est in deposito, & custodia, quando sunt ex mercede: sed inter Aduocatum, & suum clientem non est contractus, sed solum est officium, quod præstat aduocatus client suo ex mercede.

Dubium sextum, An lege misericordie & charitatis teneatur aduocatus gratis defendere causam pauperis non habentis, vnde soluat mercedem? Respondet S. Thomas, *2. 2. quæst. 71. artic. 1.* aliquid teneo, quia hoc opus est misericordie: ergo sicut pauperi, alimur et corporali indigenti extreme, tenemur succurrere, sic etiam pauperi, extreme indigenti. Item sicut esset peccatum in medico, nisi subueniret ægrotanti, extreme laboranti, nec habenti, vnde soluat mercedem: sic etiam esset peccatum in aduocato. Sed tota difficultas est, in quo casu censetur aliquis simpliciter indigere aduocati patrocinio. Respondet S. Thomas *loco citato*, esse quando non est alius in promptu, qui id faciat, sicut si non esset, qui mederetur ægrotanti, aut non esset, qui cibaret elicientem. Verum contra hoc posset quis dubitare, quando censetur quis carere patrocinio, sibi necessario, & quando intelligatur esse alius, qui possit succurrere in promptu, nam si alius iam succurrit, amplius non indiget subsidio: si vero non succurrit, non est maior ratio, cure ego ad id teneat potius, quam alius. Respondetur, tunc alius censetur adesse, qui possit in promptu subuenire, quando est de proximo coniunctus indigenti. V. g. est captiuus aliquis indigens simpliciter redemptione, vel est ægrotus indigens simpliciter cura medici: habet patrem, vel fratrem, vel tutorem, qui eam indigentiam nouit, & potest, si velit commode subleuare: tunc ego, excusor à subleuando, quia tunc est alius, qui possit in promptu subuenire, vt recte docuit ibi Cæcilianus. At vero, quando non est propinquus, qui possit in promptu subuenire, licet multi alii sint extranei, qui possint, si velint, succurrere: tunc ego, & illi æque principaliter tenemur in solidum, hoc est, si alius non succurrit, ego teneo.

Item si indigentia pauperis, prius mihi occurrat, quam alteri, tunc ego teneo, hoc enim est plures esse obligatos in solidum, & æque principaliter. Vnde in dubio proposito similiter est dicendum. V. g. si Titius pauper indiget patrocinio aduocati, & ad sit pater eius, vel frater, vel filius, qui possint commode ei officium aduocati præstare, tunc nemo alius aduocatus tenetur ei gratis patrocinari. Si vero ceteri aduocati sint etiam extranei, tunc quilibet per se tenetur in solidum, & æque principaliter subuenire.

Dubium septimum, in quibus casibus peccet aduocatus, stipendium petendo, & id quibus possit illud licite petere? De hoc Siluester *verbo Aduocatus, quæstione decima septima*. Nauarrus, *capite vigesimo quinto, nu. 30.* Tunc peccatum est, quando stipendium exigit, vel de eo, quod sibi non est debitum, vel maius eo, quod sibi non est debetur. Quantum vero debeat esse, certo designati non potest: sed considerandæ sunt circumstantiæ rei, locorum, temporum, & personarum. Nam pro qualitate negotij, causæ, laboris, peritæ, curæ, & industriæ aduocati, taxandum est stipendium. Item habenda est, ratio consuetudinis, loci, vel provincie. Item conuentio non est faciendâ in medio litis, sed vel ante inceptam litem, vel post finitam, *cap. Infames, Præterea, 3. quæ. 7.* Cæterum hoc intelligitur ob vitandū scandalum, & ob præsumptionem in foro exteriori, non in foro conscientie: peccatum non erit, si absque vi fraude, & dolo petatur etiam in medio litis.

Dubium octauum, An possit aduocatus licite pacifc;

de cer-